

Šestu godinu zaredom, kao nacionalni koordinator Digitalne čistke u okviru globalne kampanje Digital Cleanup Day, pozivamo građane, škole, ustanove, tvrtke i institucije da se suoče s najbrže rastućim oblikom zagađenja 21. stoljeća - digitalnim otpadom. Iako ga ne vidimo u svojim kantama za smeće, njegov utjecaj na okoliš, potrošnju energije i emisije CO₂ postaje neodrživ.

Što je točno digitalni otpad?

Digitalni otpad čine svi oni suvišni podaci koje svakodnevno gomilamo: duplikati fotografija, zaboravljene aplikacije, nepročitane e-mail pretplate i "tamni podaci" (engl. *dark data*) kao informacije koje se prikupljaju i pohranjuju, a nikada se više ne koriste. Svaki taj bajt zauzima prostor na fizičkim serverima koji rade 24/7, troše ogromne količine električne energije i zahtijevaju milijarde litara vode za hlađenje.

Zapanjujuće statistike za 2026.

- Predviđa se da će se u 2026. godini potrošnja energije u podatkovnim centrima širom svijeta udvostručiti u odnosu na prethodne godine, potaknuta masovnim korištenjem AI-a i streaming usluga.
- Samo jedan upit prema alatima umjetne inteligencije (poput ChatGPT-a) troši i do 10 puta više energije nego obična Google pretraga.
- Internet i popratni sustavi godišnje proizvedu preko 900 milijuna tona CO₂, što premašuje ukupnu godišnju emisiju jedne industrijske sile poput Njemačke.
- Do 2030. godine očekuje se rast globalnog e-otpada na čak 82 milijuna tona, dok se trenutno reciklira tek nešto više od 20%.

Što doprinosi digitalnom otpadu?

- Zadržavanje 1 TB podataka u cloudu tijekom godine dana može potrošiti ~40-70 kWh električne energije, otprilike koliko je potrebno za rad hladnjaka tjednima.
- Slanje kratkih "hvala" ili "ok" e-mailova (kojih se samo u nekim zemljama pošalje preko 60 milijuna dnevno) doprinosi emisijama CO₂ koliko i tisuće letova avionom
- Procjenjuje se da je 85% informacija koje se prikupljaju i pohranjuju, ali se nikada zapravo ne koriste ("tamni podaci") generiraju više od 5,8 milijuna tona emisija CO₂ svake godine, što je otprilike ekvivalentno godišnjim emisijama 1,2 milijuna automobila.

Što svatko od nas može učiniti već sad?

Kako bismo smanjili ovaj nevidljivi otisak, ključno je postati svjestan digitalne odgovornosti. Digitalna čistoća nije samo brisanje datoteka, to je briga o resursima našeg planeta.

Usvojite održive digitalne navike i razvijte digitalnu higijenu!

- redovito brišite nepotrebne podatke
- ograničite korištenje digitalnih usluga koje nisu neophodne
- razmislite prije nego kliknete "spremi", "pošalji" je li zaista nužno i vrijedno CO₂

Uključite se u Digitalnu čistku! Kako?

1. Očistite pametni telefon - brišite aplikacije koje niste otvorili mjesecima jer one troše energiju čak i kad ih ne koristite
2. Uvedite reda u svoj sandučić e-pošte - otkazite pretplate na newslettere koje ne čitate i ispraznite mapu "Otpad" (engl. *Trash*)
3. Svjesno i savjesno s AI-jem - koristite AI alate kad je nužno i izbjegavajte nepotrebne upite
4. Smanjite kvalitetu streaminga - isključite video tijekom sastanaka ako nije nužan i smanjite rezoluciju videa koji vam služi samo kao pozadinski zvuk.

Za podršku smo izradili:

- [Žmergov e-letak o zelenim online navikama](#)
- [Upute za digitalno čišćenje pametnog telefona](#)

* Za izračune digitalnog otpada kampanja koristi prosječne svjetske brojke emisije CO₂ Međunarodne agencije za energiju, prema kojima 4 GB podataka pohranjenih na poslužiteljima i drugim skladištima podataka tijekom jedne godine troši 2 kWh energije i proizvodi 1 kg CO₂.

Zajedničkim snagama možemo smanjiti digitalni otpad i stvoriti održiviji planet! Prijavite rezultate svog čišćenja kako bismo zajedno izmjerili koliko smo CO₂ uštedjeli na razini Hrvatske.

□KADA?

21. ožujka 2026.

□GDJE?

Online - iz udobnosti svog doma ili ureda, dok čekaš autobus ili red za šalter

□ **KAKO?**

Očisti svoje uređaje i cloud spremišta, a količinu obrisanih podataka (u MB/GB) prijavi putem obrasca najkasnije **do 1. travnja** 2026. - <https://forms.gle/8hLjfn1K7F721Zs26>

Za više informacija posjetite www.zelena.cistka.org / www.digitalcleanupday.org

Akcija se provodi se kroz Žmergov ekološki centar i ŽLICU uz financijsku podršku Grada Opatije i Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih.